

Jánosik

Macha

"TATRA" FILM CORP.

— Venuje —

HISTORICKÚ FILMOHRU

JÁNOŠÍK

FILMOHRU RIADIL

LUDVIK JAROSLAV SIAKEL

FOTOGRAFOVALI

D. SIAKEL

O. BENEŠ

ART DIRECTOR

FRANTIŠEK HORLIVÝ

ARCHITECT

BOHUŠ SŮLA

OSOBY:

Jánošík	Dod'a Pištek
Starý Jánošík	Karol Sleichert
Anka (sirota)	Mariška Fábry
Gróf Šándor	Vladimír Šrámek
Barón Revay	Miloslav Schmidt
Pišta	Jozef Chilo
Farár	František Horlivý
Plčík	Ludvík Hušek
Hrajnoha	Pavel Kutný
Michalčík	Michal Staník
Vojenský Komisár	J. W. Sperger
župan Liptovsky	F. Fiala

Dej odohráva sa na Slovensku v 17-tom storočí. Kráľova Hôľa. Dumbier a Demanovská dolina v Liptove. Kaštieľ Baróna Revaya, typická slovenská dedina a vôbec všetky miesta sú historicky verne.

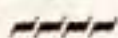
NA všeobecnú žiadosť že by prvý Česko-Sloven. film bol Jánošík, vzali sme si na starosť úkol tento previesť čo možná najlepšie ale i historicky najvernejšie.

Historické data o Jánošíkovi a jeho "hôrnych chlapcov" sú krátke, zato však povesti a baje kolujúce o ňom sú tak rozsiahle, že by ľahko zaplnili objemnú knižnicu.

Dovolíme si tedy poddať Jánošíka tak ako o ňom povest' ešte dnes koluje tam kde sa asi najviac zdržoval, ako nám o ňom hovoril Bača na Salaši Lučkách pod vysokým Dumbierom v Liptovskej župe.

JANOŠÍK.

Až do roku 1848 v bývalom Uhorsku obyvateľstvo rozdelené bolo na dve hlavné vrstvy: na zemänov a na poddaných. Tí prví panovali, tí druhí slúžili a robotili.

Ku konci druhej polovice 18. storočia, keď kráľovské žezlo prešlo do rúk Márie Terezie, svevôľa a bujnosc' zemianska mali úzdu tak voľnú, že pre poddaný ľud nastaly tie najkrušnejšie časy. Poddaný, sedliak, nesmel vlastniť grunt, žil z milosti svojho zemepána, ktorému za užívanie kúska poľa bol povinný zem obrábať. Bol takým zúboženým otrokom svojho pána, že bez jeho dovolenia nemohol sa ani sťahovať, ani dobytok dochovávať, ba viac: syn sedliaka bez súhlasu pána, nesmel si ženu vybrať. A boli vtedy v bývalom Rakúsko-Uhorsku i také kraje, kde šľachtic mal "právo prvej noci" na nevestu svojho poddaného. Bola to hrozná doba zemianskej surovosti.

A práve do tejto doby padá dejstvovanie slovenského hrdinu, zbojníckeho kapitána Juru Jánošíka z Ťarchovej. Prišiel v dvanástu hodinu veľkého utrpenia slovenského ľudu za pánstva maďarského a začal krivdu nemilosrdne trestať a poddaných burcovať. Preto tak živo zachovala sa jeho pamiatka medzi slovenským ľudom.

Keď Juro Jánošík vyrástol za driečného mládenca, jeho rodičia na radu farárovu dali ho študovať za mnícha. Toto bol jediný spôsob, ako mohli syna pred poddanskou robotou zachrániť, čo taký nemusel zemänovi robotiť.

Juro Jánošík učil sa za kňaza v trnavskom kláštore. Učil sa veľmi dobre, lebo mal veľké nadanie. A jako povest' hovorí, nechýbalo mu už veľa do vysvätenia, keď na vakácie šiel navštíviť rodičov do Ťarchovej. Ale radosť jeho, že

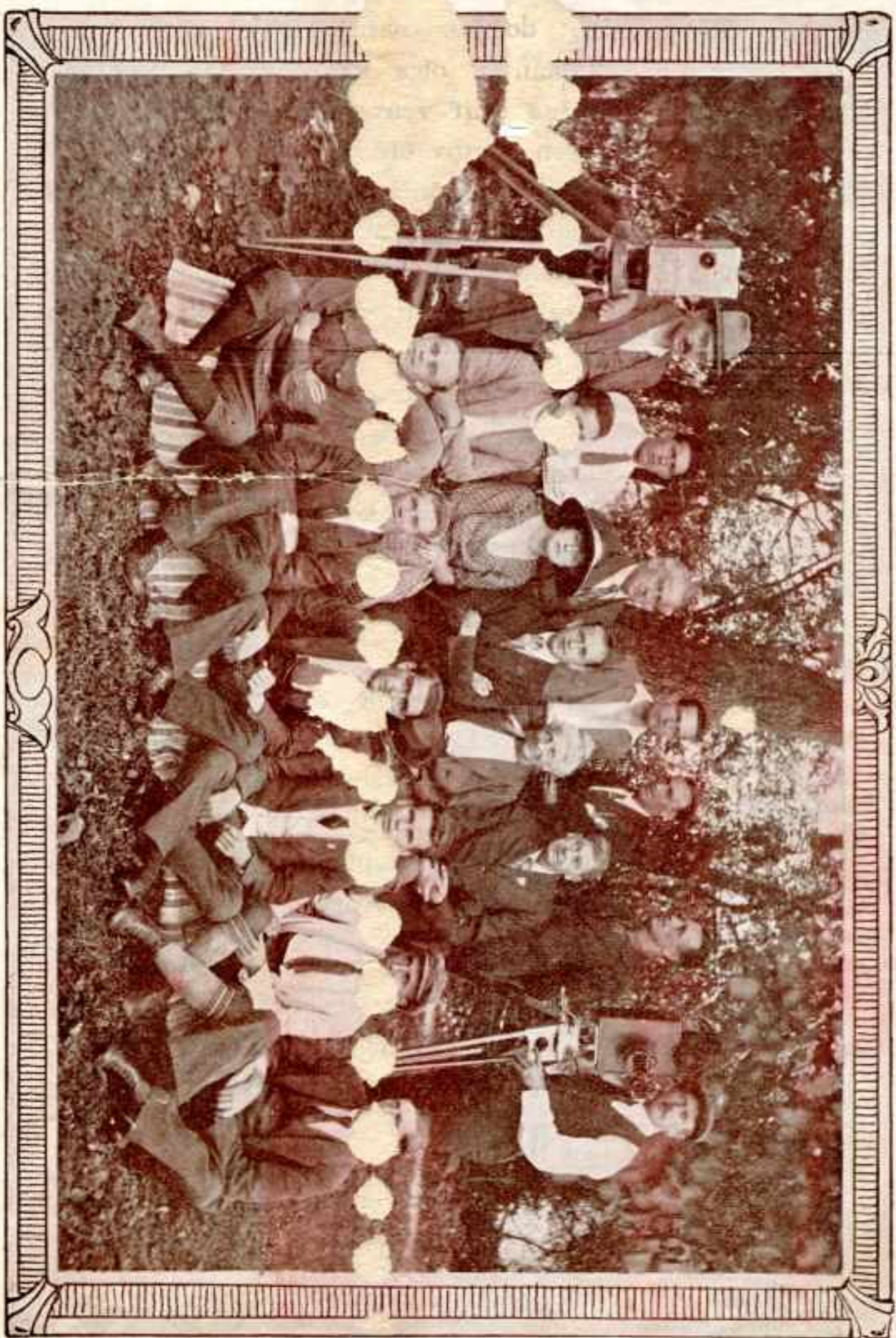
shliadne drahých svojích rodičov, zmenila sa v smutok. Vstúpil do rodného domku, našiel svoju drahú mamičku mrtvú na vystlaní, a otca upalicovaného panskými hajdúchmi preto, že pre smrť ženy nešiel na pánske pole okopávať. Od utrpených úderov otec o chvíľu zomrel. Bolo to čosi strašne bolestného, ukrutného. Či takto kázal Kristus prevádzať lásku k bližnému? A mladý klerík zabudol na svoje kňazské povolanie. — Vybehol z chalúčky a vrhol sa na katov pánskych, srazil zemepána svojho. Ale že dráby boli v presile, a vediac, že vražda by smrť rodičov nepomstila, ušiel potom do hôr a pridol sa ku zbojníkovi, ktorí si ho zvolili za svojho kapitána. (A na čele svojich junáckych "hôrnych chlapcov" zbíjal zemianské kaštiely a trestal maďarských magnátov.) Dedinský ľud neráz mu bol na pomoci a povest' hovorí, že celé regimenty poddaných sa k jeho družine pridalo, s ktorými potom válčil proti pánskej stolici a rozprášil stoličné vojsko.

Konečne ale zemänom podarilo sa Jánošíka, zradou krčmárky, chytiť a premôcť. Postavili ho pred súd a za hlavnú vinu mu udali, že bol účastníkom na zavraždení farára, že vlastne on kňaza zavraždil. A pod touto falošnou obžalobou odsúdili ho štatáriálnym súdom v Liptovskom Sv. Mikuláši k trestu smrti obesením za pravé rebro.

Jánošík zomrel hrdinsky. Ale jeho boj nebol marný. Mária Terezia potom hodne uľavila poddaným. Jeho skutky slovenský ľud ešte aj dnes ospevuje. A jeho duch to bol, ktorý viedol našich junákov počas svetovej vojny do odboju proti naším nepriateľom.

(Obraz prepustila chicagská cenzúra len po vynechaní viacerých krásnych scén zo zbojníckeho života.)

"Tatra" Film Corporation.

Personal Tatra Film Corporation